

Ткаченко О. Г. – д-р філол. н., проф.
(Суми, Сумський державний університет)

ФІЛОСОФІЯ ПУБЛІЦИСТИКИ ЯК ЯВИЩА ЖУРНАЛІСТИКИ

Сучасна публіцистика інтенсивно набуває статусу змістовної форми «емпірії філософствування». Філософи в дискусії щодо можливостей сучасного людинознавства звертаються до публіцистичних жанрів (нарису, портрету, есе) з метою філософського осмислення світу й людини.

Відомо, що публіцистика розглядає актуальні проблеми сучасного життя з метою вплинути на суспільну думку, існуючі політичні інституції, укріпити чи змінити їх у відповідності з певною ідеологією.

Публіцистика в річищі власного історичного розвитку набувала різного змісту. У ній превалює часовий фактор: час, епоха стає не стільки предметом зображення, як предметом дослідження. Людина, суспільство, світ у публіцистиці існує під знаком певної ідеї, ідеології.

Наявність окремих етапів функціонування передбачає кардинальну відмінність ідеологічно протилежних трактувань філософії публіцистики та визначається характером дослідження людини й світу, координатами, які корегуються наукою, а художня інтерпретація здійснюється мистецькими методами.

Йдеться про два антагоністичні періоди функціонування української публіцистики – радянський та років незалежної держави, які суттєво впливають на філософію публіцистики.

Розвиток публіцистики радянські вчені пов'язували зі зростанням масштабів та складністю завдань комуністичного будівництва. Револьюційна епоха ставила перед публіцистикою різні конкретні й актуальні завдання, суть і природа яких була визначена В. Леніним.

Червневий (1883 р.) пленум ЦК КПРС основними назвав такі тенденції розвитку радянської публіцистики:

– широке проникнення в усі сфери суспільно-політичного життя;

- збагачення тематики виступів, зокрема посилення уваги до питань комуністичного виховання трудящих;
- підвищення активної бойовитості в боротьбі з буржуазною ідеологією.

Іншого трактування набуває філософія публіцистики в період демократії. У цьому контексті виокремлюються такі проблеми: народна демократія – народна журналістика; соціально-політичний плюралізм; адекватний і активний громадянин; здатність ЗМІ відстоювати демократію; журналістика – четверта влада; демократизація самої журналістики; громадянська культура; соціальна позиція та відповідальність ЗМІ.